

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Борейко Л.Д.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Високі вимоги до якості підготовки лікарів, обмеження у відпрацюванні практичних навичок на реальних хворих, посилення уваги до створення безпечних умов для пацієнтів і медичних працівників при наданні медичної допомоги, а також дотримання етичних норм, призвели до формування нової парадигми медичної освіти — використання симуляційних методик викладання [1].

Процес інтеграції симуляційного навчання в систему підготовки фахівців спеціальності «Медицина» на кафедрі догляду за хворими та вищої медсестринської освіти починається з 2 курсу при вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)», з навичок догляду за пацієнтом, з підвищенням рівня складності навиків і вмінь із медсестринських маніпуляцій при вивченні дисципліни «Сестринська практика» на 3 курсі.

Студенти мають можливість відпрацювати медичні маніпуляції (вимірювання артеріального тиску, виконання внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових та внутрішньовенних ін'єкцій, зондових маніпуляцій (клізми, шлункове та дуоденальне зондування, промивання шлунка), гігієнічні заходи (особиста гігієна), серцево-легенева реанімація).

Ризики ускладнень при виконанні маніпуляцій (введення лікарських засобів ін'єкційним способом, здійснення інфузій та трансфузій у периферичні вени, серцево-легенева реанімація) роблять симуляційне навчання важливим у процесі підготовки медичних фахівців.

Для розвитку навичок використовуються моделі та симулятори з низьким і середнім рівнем складності для відпрацювання техніки виконання внутрішньошкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних, підшкірних ін'єкцій; тренажери у вигляді руки дорослого з реалістичними венами дають змогу опрацювати техніку внутрішньовенної інфузії та проведення забору крові для дослідження. Для відпрацювання навичок серцево-легеневої реанімації використовується тренажер Brayden CPR. На тренажері повнорозмірної руки дорослого відпрацьовуються навички вимірювання артеріального тиску та пальпації пульсу, за допомогою підключення динаміка з регулятором гучності є можливість групі чути те ж, що і студент,

який використовує стетоскоп, викладач має змогу керувати та контролювати процес завдяки програмуванню показників.

Використання сучасних моделей, тренажерів дає змогу студенту при дотриманні своєчасних, професійних інструкцій викладача під час роботи багаторазово, до автоматизму виконувати певну дію й у такий спосіб набувати практичного досвіду та вміння без шкоди для здоров'я пацієнта. Водночас треба пам'ятати, що симуляція не є простим багаторазовим механічним тренуванням дій, а це повинно бути свідомим формуванням практичної навички, яка ґрунтується на якісній теоретичній підготовці студента [2].

Виконання медичної маніпуляції має відповідати всім вимогам алгоритму, а також вимогам щодо убезпечення медичного працівника, пацієнта та дотримання правил етики та деонтології. Усе це дає змогу адаптувати навчальну ситуацію під кожного студента.

В умовах симуляційного навчання діяльність студентів спрямовується не тільки на оволодіння окремих навичок, а й на роботу в команді та вміння спілкуватись із пацієнтом. Для багатьох студентів це дає змогу подолати професійний страх, побачивши пацієнта в критичній ситуації, для інших — дає змогу сформувати в них лідерські й організаторські якості.

Практична підготовка відбувається поетапно: визначення рівня володіння навичками на початку практичного заняття (теоретичне вивчення послідовності дій у виконанні маніпуляцій); навчання роботі на муляжах під керівництвом викладача (демонстрація, пояснення); індивідуальне виконання (відпрацювання); перевірка викладачем рівня засвоєння практичних навичок (аналіз зі студентами допущених помилок при тренуванні, обговорення з набутого досвіду при засвоєнні навички, оцінювання); робота в команді (інсценування). Усе це сприяє кращому закріпленню одержаних знань та навичок [3].

Після виконання симуляційної вправи відбувається дебрифінг (аналіз дій студентів, обговорення набутого ними досвіду), який забезпечує зворотний зв'язок для оцінювання якості виконання завдання та закріплення отриманих навичок, знань через активування рефлексивного мислення студентів.

Використання технології симуляційного навчання дає змогу закріпити отримані теоретичні знання, оволодіти практичними навичками без ризику для пацієнта, об'єктивно оцінювати досягнутий рівень майстерності, знизити рівень психологічного стресу під час перших маніпуляцій; наблизити імітацію діяльності до реальності з високим ступенем достовірності;

відточити чіткість, правильність та швидкість виконання дій, які можуть врятувати життя пацієнту; аналізувати та виправляти допущені помилки.

Використання таких технологій у навчальному процесі підвищує інтерес студентів до процесу навчання і є важливою частиною в підвищенні професійності майбутніх фахівців. Це дає змогу підвищити засвоюваність навчального матеріалу, якість та ефективність навчального процесу, сприяє формуванню мотивації студентів до навчання.

Варто зазначити, що симуляційне навчання та відпрацювання навичок на фантомах і муляжах не замінює, а лише доповнює підготовку до реальної практичної роботи, і забезпечує контроль викладача за якістю виконання кожним студентом дій і скорочення часу на їх підготовку.

Висновок. Використання симуляційних технологій у підготовці майбутніх лікарів значно покращує як теоретичний рівень знань, так і засвоєння професійних та індивідуальних компетенцій, що підвищує якість підготовки студентів.

Список використаних джерел

1. Використання симуляційних технологій в оптимізації практичної підготовки студентів у Буковинському державному медичному університеті / Т.М. Бойчук, І.В. Геруш, В.М. Ходоровський [та ін.] // Медична освіта, 2019, № 3 (додаток). С.41–43.
2. Симуляційне навчання на етапі формування практичних навичок та клінічного мислення / Т. А. Трибрат, В. Д. Сакевич, С. В. Шуть [та ін.] // Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення: матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / — Тернопіль: ТНМУ, 2021. — С. 470–472.
3. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід / В.В. Артьоменко, С.С. Семченко, О.С. Єгоренко та ін. // Одеський медичний журнал. — 2015. — № 6. — С. 67–74.